

ний рівень запилення квітів коливається в межах 4,8-15,4%, що забезпечило формування врожаю насіння по варіантах досліду 0,85-1,42 ц/га. Кращі наслідки одержані на посівах сорту Зарниця з черзрядним (30 см) способом розміщення.

На посівах люцерни другого-четвертого років життя серед бджолиних переважають представники оліготрофних видів, відомі як цінні запилювачі люцерни (рофіт, андрена лабіапіс, меліттурга, мегахіди тощо). На їх долю приходиться понад 75% всіх бджолиних. Рівень запилення зростає і в окремих спостереженнях досягає до 65-71% сформованих квітів. Найбільшої величини цей показник характерний для травостоїв другого укосу. Значна маса оліготрофних видів поселяється на широкорядних посівах з міжряддям на 90 см. Кількість гніздувань на третій і четвертий рік життя посіву різко зростає і перевищує заселення рядових і черзрядних посівів в 5-6 разів. Формуються відносно постійні агрегації із густиною заселення до 25-37 гнізд/м² їх площі. Краще заселення бджолиними йде на спеціальних невеликих ділянках (розміром 1,8 x 20 м). Тому врожайність насінневих травостоїв другого-третього років життя досягає значних величин (3,8-5,1 ц/га). На четвертий рік життя починає діяти комплекс негативних факторів, що призводить до різкого падіння насінневої продуктивності. Це стосується, насамперед, збільшення спеціалізованих фітофасів-шкідників насінневої люцерни. Не зважаючи на застосування хімічних обробок посівів двічі (у фазі стеблювання і бутонізації) пошкодження репродуктивних органів рослин (бутонів, квітів, бобів) досягає до 40-67% і значний рівень запилення не дає значних позитивних наслідків. Тому при трьохрічному оптимальному насінневому використанні краще застосовувати широкорядні посіви з міжряддям на 90 см.

УДК 633,282:631,5

КУЛЬТУРА ЗНАЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Л.О. БОЙКО – асистент, Херсонський ДАУ

Науковий керівник – д.с.-г.н., професор Жарінов В.І.

Ефективним резервом підвищення виробництва кормів є досконалість структури та розміщення посівних площ кормових культур на основі наукових прогнозів, які дозволяють враховувати кліматичні умови зони.

У південних степових районах України практична реалізація високої продуктивності суданської трави реально можлива при достатній вологозабезпеченості, яка досягається при зрошенні. Як

вказують дані спеціальних досліджень, та практика передових господарств при зрошенні та відповідному температурному режимі, суданська трава здобуває нову якість як багатуокісна культура. Виходячи з цього, нами була висловлена препозиція, що суданська трава здатна забезпечити формування врожаю зеленої маси та насіння за один вегетаційний період (комплексне використання посівів). Одержання насіння із звичайних фуражних посівів при агро-екологічному обґрунтуванні і технологічному забезпеченні основних прийомів вирощування цієї культури дозволяють ставити виробництво насіння на гарантовану основу.

За багаторічними даними підзони південного Степу України сума середньодобових активних температур складає 3000–3200⁰. Фактичний стан температурного режиму періоду вегетації забезпечує можливість повноцінного врожаю зеленої маси з сумою активних температур на рівні 1027–1159⁰. Для послідуєчого формування другого насінневого укусу потрібна сума температур в межах 1718–1883⁰. Таким чином, загальний рівень потреби температур для утворення зеленої маси і насіння становить 2748–2946⁰ при тривалості вегетаційного періоду 140 – 146 днів, з них для формування насіння 90 – 93 дні.

Обґрунтовані рекомендації комплексного вирощування суданської трави при зрошенні дають змогу одержати в рік посіву 78 – 85 ц/га сіна і 5,4 – 6,8 ц/га насіння. Спосіб сівби при цьому – рядовий, норма висіву – 2,0 млн схожих насінин на 1 гектар.

Вирішення проблеми у вдосконаленні комплексного вирощування суданської трави допоможуть повернути втрачені посівні площі цієї культури, стабілізувати виробництво насіння та корму.

РЕАКЦІЯ РІЗНИХ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ НА АГРОЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ

О.О.ЖУЖА – аспірант, Херсонський ДАУ

Наукові керівники: доктора с.-г. наук, професора

Жарінов В.І. і Орлюк А.П.

Вивчались районовані та перспективні сорти озимої пшениці, які різняться за еколого-генетичним походженням, методами створення і термінами їх використання у виробництві. Сорти створені в різних селекційно-генетичних центрах: Одеська 162, Альбатрос одеський, Ювілейна 75 (Селекційно-генетичний інститут), Донецька 46, Донецька 48 (Донецький НІІ агропромислового виробництва),